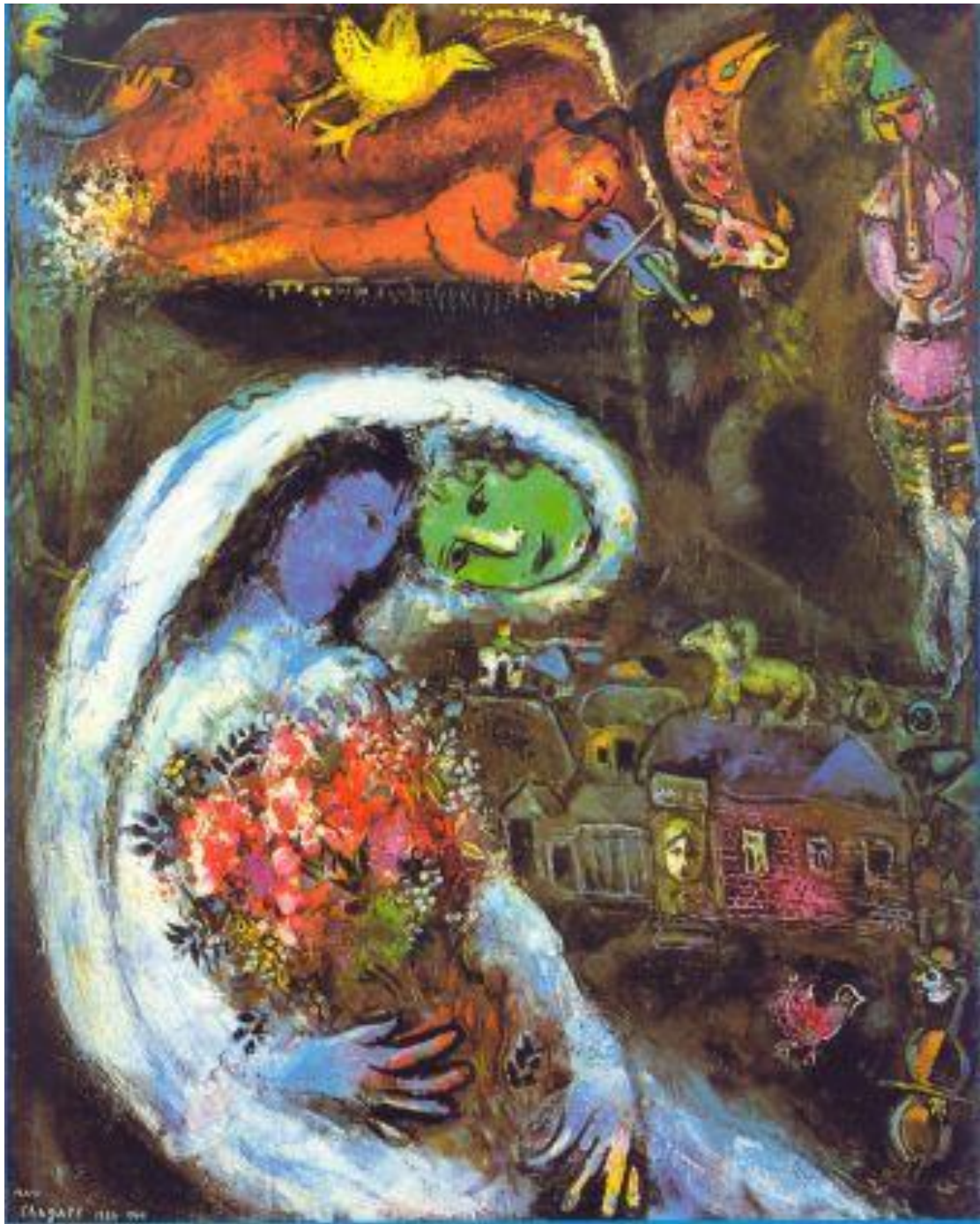

'Wie weet een wonder uit te leggen'

Meditatie ds. Gerard Rinsma zondag 15 januari 2017

(tweede zondag na epifanie)

Eerste schriftlezing: Jesaja 62:1-5

Tweede schriftlezing: Johannes 2:1-11

Lieve mensen,

Het Johannes-evangelie begint veelbetekenend, niet met bloed, zweet en tranen, maar met een feest: een bruiloft.¹ Het sluit niet aan bij de verdrijving uit het paradijs, maar veel meer bij de wijnstokken van Noach, bij de vreugde, de glans. En wie de bruiloft te Kana symbolisch leest, zal merken dat het aansluit bij de messiaanse verwachtingen in het Eerste Testament. Bij de woorden van Jesaja over de hemelse bruiloft:

*Men noemt je niet langer Verlatene
en je land niet langer Troosteloos oord,
maar je zult heten Mijn verlangen
en je land Mijn bruid.*

*Want de HEER verlangt naar jou
en je land wordt ten huwelijk genomen.*

---

¹ Johannes 2:19 E. Schillebeeckx, Verhalen van een levende, pg. 52 vv: De grondbedoeling van dit evangelie ligt er dan ook dik op. Het wonder te Kana en de tempelreiniging vormen tezamen symbolisch een typisch johanneïsch tweeluid. Beide verhalen worden er vermeld als 'tekenen' (Johannes 2, 11.18) en in het evangelie van Johannes wordt 'Het boek der tekenen' (Johannes 1, 19-12, 50) streng onderscheiden van 'Het boek der verheerlijking' (Johannes 13, 21). In beide verhalen uit 'Het boek der tekenen' staat de liturgische cultus centraal. In het eerste wordt verteld over het water, dat bestemd is voor de rituele reiniging en dat door Jezus tot wijn wordt veredeld. In het tweede verhaal staat de tempel centraal, het centrum van de joodse eredienst. Dan merken we op dat beide gebeurtenissen een nieuwe cultus stellen tegenover een oude. Want in het Johannesevangelie is Jeruzalem met zijn verwoeste tempel (in augustus 70), die in Jezus' tijd nog in vergevorderde opbouw was - en we mogen hier niet veralgemenen want dat kan zelfs tot antisemitisme leiden -, de plaats van ongelof en verblind. Zowel het wonder te Kana als de tempelreiniging kondigt het aanbreken van een nieuwe heilstijd aan. De twee verhalen worden verbonden met het joodse Pesach of Paasfeest. Johannes kent (in tegenstelling tot de andere evangelisten) drie joodse Paasfeesten die Jezus zou hebben meegemaakt (2, 13; 6, 4; 11, 55) en bij elk van die drie feesten van de Judeeërs - Johannes prent zijn luisteraars goed in dat het niet om hun christelijke Pasen gaat - wordt verwezen naar het joodse Pascha-maal van Jezus, de avond voor zijn dood (13, 1). We werkelijk zoò De tempel van Jeruzalem was de enige plaats waar men het paaslam kon offeren; daarom trekken in die dagen de meeste joden als pelgrims uit alle hoeken van het land in groepen naar Jeruzalem, terwijl ze onderweg bij herhaling vreugdevol zingen: Laten we opgaan naar het huis van Jakob: God De profeet Maleachi zei reeds: 'De Heer die jij zoekt zal tot zijn tempel komen en hij zal de zonen van Levi reinigen' (Maleachi 3,1-3). In Jezus' tijd was de tempeldienst echter verstart tot een uiterlijk formalisme: een loos ritueel, niet zozeer voor de mensen die van ver kwamen, maar voor veel van de officiële geldwisselaars in de voorhof van de tempel. Vlamdend van toorn protesteert Jezus in een solo-actie tegen die handel. Wapens en stokken waren in de tempel verboden, daarom pakt hij enkele touwen, die onderweg de schapen bijeen hadden gehouden, draait er vervolgens een zweep van en roept uit: 'maakt van het huis van mijn Vader geen handelsmarkt.' Voor het eerst in zijn evangelie spreekt Johannes hier van 'mijn Vader', en hij gebruikt voor de tempel het Griekse woord to hieron: de heilige plaats van de aanwezige God Dat is de tempel, denk eraan, wil Johannes zijn medechristenen op het hart drukken.

*Zoals een jongeman een meisje tot vrouw neemt,
zo zullen jouw zonen jou ten huwelijk nemen,
en zoals de bruidegom zich verheugt over zijn bruid,
zo zal je God zich over jou verheugen.²*

Lieve mensen, dit is taal van de liefde, van mensen die van elkaar houden, maar nu klinkt die taal uit de mond van God zelf. De naexilische profeet Jesaja legt God deze liefdesverklaring in de mond. Nadat het volk Israel door de crisis van de ballingschap is gegaan³, zal er, nu het volk terug heeft mogen keren in haar vaderland, een tijd aanbreken van feest, vol vreugde, vol glans, zonneschijn, warmte. Een kort ogenblik heb Ik u verlaten, maar met groot erbarmen zal Ik u tot Mij nemen;⁴ Maar als Verlosser komt Hij voor Sion en voor wie zich in Jakob van overtreding bekeren, luidt het woord des HEREN.⁵

Dit is taal van liefde en taal van liefde – ik weet niet of u dat wel eens opgevallen is – taal van liefde heeft niet genoeg aan gewone taal, maar zoekt altijd naar nieuwe uitdrukkingsvormen, taal van liefde zoekt naar symbolen, naar beeldspraak. Taal van liefde zal nooit zeggen: mijn

---

² Jesaja 62:3-5

³ Jesaja 59:15-21 Zo ontbreekt de waarheid en wie wijkt van het kwade, wordt het slachtoffer van uitbuiting. Maar de HERE zag het en het was kwaad in zijn ogen, dat er geen recht was. Hij zag, dat er niemand was, en Hij ontzette Zich, omdat niemand tussenbeide trad. Toen bracht zijn arm Hem hulp en zijn gerechtigheid ondersteunde Hem; Hij bekleedde Zich met gerechtigheid als met een pantser en de helm des heils was op zijn hoofd; Hij bekleedde Zich met wraak als met een gewaad en Hij hulde Zich in ijver als in een mantel. Naar de daden zal Hij vergelden: grimmigheid aan zijn tegenstanders, vergelding aan zijn vijanden; aan de kustlanden zal Hij vergelding doen. En men zal vanwaar de zon ondergaat de naam des HEREN vrezen en vanwaar zij opgaat zijn heerlijkheid, want Hij komt als een onstuimige rivier, door de adem des HEREN voortgezweept. Maar als Verlosser komt Hij voor Sion en voor wie zich in Jakob van overtreding bekeren, luidt het woord des HEREN. En wat Mij aangaat, dit is mijn verbond met hen, zegt de HERE. Mijn Geest, die op u is, en mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, zullen niet wijken uit uw mond noch uit de mond van uw kroost, noch uit de mond van het kroost van uw kroost, zegt de HERE, van nu aan tot in eeuwigheid.

⁴ Jes. 54:7

⁵ Jes, 59:20 Maar als Verlosser komt Hij voor Sion en voor wie zich in Jakob van overtreding bekeren, luidt het woord des HEREN.

genen zoeken een uitwisseling met jouw genen. Taal van liefde zal zeggen:

*Als de zee vol inkt was,
Het land van papier,
dan zou ik overal schrijven,
hoeveel ik van je hou.*

En als iemand tegen je zegt: Ik schenk je mijn hart!, dan is er toch niemand, die aan een harttransplantatie denkt?

*Zij is meer, dan deze woorden zeggen,
en in mijn lichaam heeft ze plaatsgemaakt voor twee,
Maar wie weet een wonder uit te leggen,
en een wonder draag ik met me mee. ⁶*

---

⁶ Zij verstaat de kunst van bij me horen,
in mijn lichaam heeft ze plaatsgemaakt voor twee.
In mijn ogen, woont ze, in mijn oren,
ze hoort en ziet mijn hele leven met me mee.

Soms begint ze in mijn hart te zingen,
en waar het nacht wordt heeft ze lichtjes aan gedaan.
En door haar weet ik dan door te dringen,
naar de onvermoede schat van ons bestaan.

Zij kent al mijn dromen en m'n wanen,
al mijn haast en al m'n honger en mijn spijt.
Wanneer ik lach, kent zij alleen de tranen,
die er achter liggen in de tijd.

refr: Zo alleen maar, wil ik verder leven, schuilen bij elkaar.
En als ik oud moet worden, dan alleen met haar.

Zij is meer, dan deze woorden zeggen,
en in mijn lichaam heeft ze plaatsgemaakt voor twee,
Maar wie weet een wonder uit te leggen,
en een wonder draag ik met me mee.

Frans Halsema zong dit in 1984.⁷ Voor haar. En we begrijpen de beeldspraak. Dat het niet om het verlangen gaat om een siamese tweeling te worden, maar om het wonder van de liefde, dat mensen zich voor elkaar open doet stellen. Toch?

Maar waarom herkennen we de taal van de liefde dan niet terug in de bijbel? Hebben we geen antenne voor de beeldspraak, die de bijbelschrijvers hanteren?⁸ Hoe komt het dat we niet door hebben dat ze eigenlijk gedichten schrijven.

*Het is zo vreemd, te denken dat Hij aan
een tafel zat als gast tussen de gasten
zonder dat alle ogen steeds Hem zochten,
zonder dat elk gesprek zó werd gevoerd
dat zij die praatten wel met één oor naar
elkander luisterden, maar het het ander
toch altijd waakzaam bleven of soms Hij
iets zeggen ging. Kortom, Hij was daar niet,
in Cana op de bruiloft, als de Meester
die maar te zeggen had en het was waarheid;
Hij was daar als gewoon een jonge man,
genood omdat Hij nog familie was.
Er ging wel een verhaal, dat Hij zo juist
iets vreemds had ondernomen, leerlingen
verzameld had. Maar ach, wie kon precies*

---

⁷ Voor haar Frans Halsema nr. 151 top 2000 2016

⁸ Jesaja gebruikt de klassieke formulering van de metaforische vergelijking: zoals... zo...

*vertellen, wat aan die verhalen waar was,
wat Hij bedoelde, wat het worden zou?
Er zijn altijd weer jonge mensen die zich
geroepen voelen tot iets ongewoons;
meestal betijt dat snel. Zo keek men wel
met vriendelijke twijfel naar wat Jezus
al was begonnen, 't werk van dood en leven.
Maar op een dag als die, een bruiloftsfeest,
moeten die dingen rusten om de stemming
door geen onenigheid te laten storen.
Hij was daar gast, en lid van de familie,
en had zijn vrienden met zich meegebracht...
En Jezus was wat zij van Hem verwachtten:
Hij had voor iedereen een woord, voor deze
over het weer en voor een ander over
de wijn die aan de gasten werd geschonken,
de ziekte van een vriend, de oogst, en meer zo.
En wie er met Hem sprak, hij werd aanhoord
tot hij gezegd had wat hij zeggen wou;
dat was vaak veel, met een die luisterde,
hóórde met in zijn ogen louter aandacht.
En zo bleef Jezus in die volle kring.
En was Hij daar wat zij van Hem verwachtten.
Totdat er in dat opgewekt gezelschap
eensklaps iets onbehaaglijks kwam, zo'n stilte*

*die op ons praten vallen kan, haast niemand
bespeurt waar zij vandaan komt, een of ander
heeft iets gezegd, gedacht, en dat heeft
het samenzijn verstoord, een vlek geworpen
op 't witte vel papier, in't gave kleed
een scheur getoond die nog onzichtbaar was.
En toen die stilte toenam, kwam Maria
en stond bij Jezus, keek en aarzelde,
aarzelde nog en keek Hem in zijn ogen.
Half vragend zei ze toen: 'Er is geen wijn meer.'
En toen, ofschoon Maria maar heel zacht
gesproken had, was er in heel die volle,
pratende feestzaal nergens meer een klank,
alleen maar wachten, ademloze stilte.
En in die stilte vroeg Hij, weigerend:
'Wat is er tussen u en mij? Mijn uur is
nog niet gekomen.'
Toen Hij langs de gasten
zijn ogen liet gaan, zag Hij allerlei:
de glimlach van degenen die geluidloos
'Aha!' zeiden, de hoofden die zacht knikten:
'Zo zijn ze, de profeten!' Hij zal twijfel,
maar hier en daar zag Hij ook – zie, het lag
het zekerst in de ogen van zijn moeder –
dat wachten: Hij is hier en alles kan*

*gebeuren. Daar in Cana klonk het thema,
dat wij, wij allen, blijven variëren:
onwil, leedvermaak, twijfel en soms, soms
geloof, wachten, verwachten. Hoor, nu zegt
Maria tot de dienaars: 'Doet wat Hij
u zeggen zal.' Er klinkt geen zweem van twijfel
in dat bevel. En Jezus zwijgt. Dan zegt Hij:
'Doet water in de kruiken.' En zij doen het.
En in die feestzaal, in dat kleine dorp,
maar waar wij allen reeds aanwezig toezien,
wachtend met onwil, twijfel, spot, geloof,
wordt aan ons allen Gods zoon openbaar,
die deze Jezus is. De tong zegt waar:
het water is geen water meer. 't Is wijn.
Dit is geen mensenwerk. Hier moet God zijn.⁹*

Maar wie weet een wonder uit te leggen? Johannes heeft er een heel evangelie voor nodig om de uitzonderlijke betekenis van Jezus te verwoorden. Gedicht na gedicht, verhaal na verhaal. Teken na teken.¹⁰

---

⁹ Gerard Wijdeveld Uit: Vijf geheimen en andere gedichten (1955)

¹⁰ E. Schillebeeckx, Gerchtigheid en liefde, pg. 341-343 Joh. noemt zeven tekenen van Jezus op: het wijnwonder te Kana (2,1-11), genezing (van op afstand) van de zoon van een hofbeambte (4,46-54), genezing van een gehandicapte (5,1-9), het broodwonder (6,1-14), het wandelen op het water (5,16-21; hier ontbreekt de term 'teken'), genezing van een blindgeborene (9, 1-41), opwekking van Lazarus (11,1-44). Het Joh.-ev. noemt ze "semeia", tekenen (2,11; 4,54; 6,14.26; 9,16; 12,18; zie 11,47), een paar maal ook "ergon", een werk (5,20.36; zie 7,21). Beide termen worden trouwens enigermate door elkaar gebruikt (vgl. 7,3 met 7,31; 9,3-4 met 9,16; 10,25.32.37.38 met 10,41; en 12,37 met 15, 24).

Er zijn duidelijke verbindingen aan te wijzen tussen het johanneïsche en het synoptische tekenbegrip. Beiderzijds vindt men Jezus' afwijzing van de eis der joden om tekenen te verrichten (in de synoptici meestal 'dunameis', machtsdaden, genoemd) (Joh. 2,18; 6,30; — Mc. 8,11-12; Mt. 12,38-39; 16,1.4; Lc. 11,16.29). De uitdrukking: "semeia kai terata" (Joh. 4,48) is oudtestamentisch; zij gaat terug op de deuteronomistische visie der profeten (Deut. 6,22; 7,19; 13,2-3; 26,8; Ex. 7,3; Jer. 32,20-21; Jes. 8,18; 20,3; ps. 78, 43; Neh. 9,10. — Hand. 4,30; 5,12; 14,3; 15,12; Rom. 15,19; 2 Kor. 12,12; 2 Tess. 2,9. - Hand. 2,19-22.43; 6,8; 7,36)61. Algemeen gesteld kan men zeggen: 'teras' wijst naar het verbazingwekkende van een gebeuren, "semeion" of teken daarentegen wijst in en

Totdat hij opeens het doek wegtrekt en het wonder van Gods liefde indringend illustreert, beschrijft met een voorval uit het leven van Jezus;

bij een wonderbaarlijk gebeuren naar God, terwijl "dunameis" (bv. Gal. 3,5; Hand. 2,22) machtige daden be-doelt. (De drie samen: Hebr. 2,4). Joh. gebruikt slechts eenmaal de elders technische term: "semeia kai terata" (4,48). Via deze voor-johanneïsche traditie van wonderen gaat 'teken' terug op het bijbelse " 'oth" of " 'othooth", want de zeven tekenen van het Joh.-ev. hebben alles te maken met de mozaïsche, sapientieel verwerkte tekenen van de Exodus. In de Septuaginta wordt " 'oth" vertaald met "semeion", teken, getuigenissen van de God van Israël; " 'oth" is een openbare teken. Ook -de tekenen, die profeten verrichtten, zijn a.h.w. in zichtbare of tastbare werkelijkheid tekenhandelingen met een openbaringsinhoud, — tekenhandelingen als creatieve anticipaties op komende dingen. Zo brengt volgens Jes. 60 vv. de eschatologisch gezondene weliswaar nog niet de kosmische heerlijkheid, wel laat hij die in tekenhandelingen reeds oplichten.

Binnen Joh.' visie op Jezus, het mensgeworden Woord, krijgen tekenhandelingen een verdiepte betekenis. De tekenen van de johanneïsche Jezus anticiperen niet, maar stellen het eschatologisch heil, hier en nu, tegenwoordig in datgene wat Jezus doet. Hier is meer dan een profeet: Gelet op dit fundamentele, inhoudelijke onderscheid, heeft het johanneïsche tekenbegrip formeel niettemin dezelfde betekenis als de profetische tekenhandeling; het is een openbarend handelen. Zowel de mozaïsche Exoduswonderen — tekenen van de grote Mozes — als de profetische tekenhandelingen (vroegjoods spreekt men trouwens ook van 'de profeet' of 'het lam' Mozes) vormen hoogstwaarschijnlijk de achtergrond waartegen het johanneïsche tekenbegrip verhelderd kan worden. In het johanneïsch verstaan van 'tekenen' dient een "semeion" er toe, de mensen tot een dieper inzicht te voeren, en niet: dat ze zouden geloven omdat ze tekenen hebben gezien. Reeds bij de roeping van een der leerlingen, Natanaël — die, zoals farizeeën plegen te doen "onder een vijgeboom zat", di. de tora aan het bestuderen was - waarschuwt Joh. tegen "geloven, omdat men zag" (1,50; zie ook bij de ongelovige Thomas: "Omdat ge Mij gezien hebt, gelooft ge? Zalig die niet gezien en toch geloofd hebben", 20,19). 'Tekenen' hebben in het vierde evangelie een christologische relevantie, zij staan in een andere optiek dan 'de werken'. Als geschouwde, verwondering wekkende gebeurtenissen (2,23; 6,2.14) stimuleren tekenen tot nadenken (3,2; 7,31; 9,16; 11,47). Maar als ze slechts waargenomen worden in hun verwondering oproepend effect, blijven ze eigenlijk onwerkzaam voor het christologisch geloof, laat staan als ze als sensatie worden gezocht (4,48). In hun eigenlijke teneur zijn ze slechts te vatten binnen een christologisch geloof (3,11; 6,26; 11,4.40). 'Tekenen' staat aldus los van het typisch johanneïsche begrip 'getuigenis', dat tot verantwoord geloof wekt; aan werkelijk gelovigen 'tonen' tekenen de heerlijkheid van de in de 'sarks' of menselijkheid op aarde werkzame Logos in Jezus. "Wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd" (1,14b), nl. o.m. in Jezus' wondertekenen. Voor zwakke, niet-christologisch gelovenden zijn die tekenen slechts uiterlijk waameembare, wonderbaarlijke dingen, zonder verdere betekenis (zie 12,37). Als 'tekenen', in de zin van Joh. zijn Jezus' machtsdaden geheel christologisch georiënteerd; als 'werken' daarentegen zijn ze messiaans, d.i. een getuigenis met een zekere rechtsgeldigheid, die beslist over geloof en ongelooft. De twee zijn in het Joh.-ev. echter nooit zo haarfijn te onderscheiden.

Wel heeft dit formele onderscheid tot gevolg, dat 'tekenen' en 'werken' een verschillend uitzicht op Jezus openen. Tekenen blijven beperkt tot Jezus' aardse openbaringsleven, ze houden daarom op vanaf 12,37 (even nog 'vermeld' in 20,30). De tekenen omvatten dus de aardse openbaringsactiviteit van Jezus. Jezus belooft zijn leerlingen wel dat zij "nog grotere werken" zullen volbrengen (14,12), maar van 'tekenen', verricht door leerlingen, is geen sprake in het Joh.-ev. Tekenen zijn expressie van Jezus' openbarende activiteit als van de geïncarneerde Logos op aarde. Het zijn alle voortekenen van wat met pasen zal gebeuren. De werken, als motief tot geloven, staan op een lager niveau dan Jezus' woorden (10,38; 14, 11), waarmee zijn tekenen zijn te vergelijken: deze zijn sprekende, expressieve godsopenbaringen (6,35.48.51; 9,5; 11,25-26), op voorwaarde echter dat gelovigen hun tekenkarakter verstaan en niet slechts bij het wondergebeuren blijven staan. Als openbaring correleren ze met een christologische geloofsrespons. De verschijningen van de verrezen Jezus zijn, johanneïsch, dan ook geen 'tekenen', althans in de zin van 'voortekenen'; ze liggen niet op het niveau van Jezus' zelfopenbaring aan de wereld, het zijn christofanieën t.o.v. eigen leerlingen (14,22) en behoren, zoals dood en verrijzenis, tot het terrein van 'de waarheid' (zie later).

In de tekenen toont Jezus zijn heerlijkheid aan het geloof: dat hij geïncarneerde Logos is (zie 2,11, Kana wonder, 11,40, Lazarusopwekking: hier wordt Gods heerlijkheid zichtbaar): "Deze ziekte voert niet tot de dood, maar is om Gods glorie, opdat de Zoon Gods er door verheerlijkt moge worden" (11,4). In de sarks van Jezus wordt, door wondertekenen, zijn doksa of heerlijkheid gelovig zichtbaar; vooral in symbolische tekenen of machtsdaden — het broodwonder, genezing van een blinde door Jezus, het licht, en dodenopwekking — komt dit aspect ten sterkste naar voren. Kortom, de bedoeling van Joh. met het verhaal van Jezus' tekenen is, te laten zien dat deze wijzen op het 'heden' van het eschatologisch heil, dat in Jezus aanwezig is op grond van zijn hemelse pre-existentie. De tekenen illustreren wat de proloog zei: Hij is sarks en toch Logos. De 'semeia' hebben een aardse, 'sarkische' gestalte, maar ze openbaren een christologische dieptedimensie.

een voorval, een gebeurtenis, die voor Johannes illustratief is voor het leven van Jezus. Verderop in het evangelie verlaat Johannes de beeldspraak en wordt opeens heel concreet. Zo concreet, als ooit de profeet Nathan tegen koning David.¹¹ Hoe in de praktijk, in het gewone leven water in wijn wordt veranderd - oftewel hoe de wet van Mozes, afgelost wordt, overtroefd door de genade, de goedheid van Jezus Christus, hoe de hardvochtigheid van de wet en van de wetshandhavers (lex dura, sed lex)¹² als het ware overruled wordt door het wonder van ....., dat vertelt Johannes verderop in het verhaal van de overspelige vrouw vertellen.¹³ Of misschien kan ik het beter het verhaal van de hypocriete schriftgeleerden en de farizeeën.

Als die dan een vrouw bij Jezus brengen, die ze hadden betrappt dat ze met een andere man had geslapen, vragen ze hem: 'Meester, deze vrouw

---

¹¹ 2 Samuel 12:1-5 Hij stuurde de profeet Natan naar David toe om hem het volgende te vertellen: 'Er woonden eens twee mannen in dezelfde stad, een rijke en een arme. De rijke man had heel veel geiten, schapen en runderen, de arme man had niet meer dan één lammetje kunnen kopen. Hij koesterde het en het groeide bij hem op, samen met zijn kinderen. Het at van zijn brood en dronk uit zijn beker en sliep in zijn schoot; hij had het lief als een dochter. Op zekere dag kreeg de rijke man een gast op bezoek. Hij kon het niet over zijn hart verkrijgen om de reiziger een van zijn eigen geiten, schapen of runderen voor te zetten. Daarom nam hij het lammetje van de arme man en zette dat zijn gast voor.' David ontstak in woede over de rijke man en zei tegen Natan: 'Zo waar de HEER leeft, de man die zo iets doet verdient de dood. Viervoudig moet hij het lam vergoeden, omdat hij zich zo harteloos heeft gedragen.' Toen zei Natan: 'Die man, dat bent u! Dit zegt de HEER, de God van Israël: Ik was het die je zelfde tot koning van Israël, ik was het die je redde uit de greep van Saul. Have en goed van je heer, en de vrouwen van je heer erbij, heb ik jou in de schoot geworpen; de heerschappij over Israël en Juda heb ik aan jou overgedragen. Als dat je te weinig is, zal ik er nog het een en ander aan toevoegen. Waarom heb je dan mijn geboden met voeten getreden door iets te doen dat slecht is in mijn ogen? De Hethiet Uriah is door jouw toedoen gedood. Je hebt hem zijn vrouw afgenomen en hem in de strijd tegen de Ammonieten laten vermoorden. Welnu, voortaan zullen moord en doodslag in je koningshuis om zich heen grijpen, omdat je mij hebt getrotseerd en de vrouw van Uriah tot vrouw hebt genomen. Dit zegt de HEER: Je eigen familie zal een bron van ellende voor je worden. Je zult moeten aanzien dat ik je vrouwen aan een ander geef, aan iemand van je eigen familie. Die zal met je vrouwen slapen op klaarlichte dag. Jij hebt in het diepste geheim gehandeld, maar ik zal dit laten gebeuren ten overstaan van heel Israël en in het volle daglicht.' David antwoordde Natan: 'Ik heb gezondigd tegen de HEER.' Toen zei Natan: 'De HEER vergeeft u die zonde, u zult niet sterven. Maar omdat u de vijanden van de HEER aanleiding hebt gegeven tot laster, moet wel uw pasgeboren zoon sterven.' Daarop ging Natan naar huis. De HEER trof het kind dat de vrouw van Uriah David geboort had, met een dodelijke ziekte.

¹² [rechtswetenschap] Latijn: de wet is streng, maar is de wet...

¹³ Joh. 8:1-11

is op heterdaad betrapt toen ze overspel pleegde. Mozes draagt ons in de wet op zulke vrouwen te stenigen.'

En dan zien we voor onze ogen water in wijn veranderen, als Jezus zich bukt en met zijn vinger in het zand schrijft .

En pas bij lang aandringen zich opricht en tegen hen zegt: 'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen.' Dan zien we voor onze ogen water in wijn veranderen, als de mannen hun armen laten zakken, de stenen laten vallen en een voor een afdruipt en Jezus alleen met de vrouw achterblijft. Dan zien we voor onze ogen water in wijn veranderen, als Jezus de vrouw vraagt: 'Heeft niemand u veroordeeld?' En als zij dan zegt: 'Niemand, heer,' haar antwoordt: 'Dan veroordeel ik u ook niet,' 'Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer.' Jezus nodigt zowel de Schriftgeleerden en Farizeeën als de vrouw uit in op dat moment een ander leven te beginnen,. Jezus biedt zowel Schriftgeleerden en Farizeeën als ook de vrouw genade en ontferming aan: een ruimte waarin beiden uitgenodigd worden hun oude gewoontes op te geven en te beginnen met een nieuwe leefwijze. En daarom zegt Johannes: het water is wijn geworden, die door Mozes is gegeven, is afgelost door de goedheid en waarheid, die met Jezus Christus is gekomen.

En wij, wij worden uitgenodigd om dat daarin te delen, als wij aan tafel gaan brood breken en wijn drinken, die Jezus ons aanbevolen heeft. Om te worden herinnerd hoe door zijn tussenkomst er een oude bladzij is opgeslagen en definitief een nieuw hoofdstuk is begonnen in de relatie tussen God en mensen. Amen.